

FÖRSVARSMAKTENS INTERNA BESTÄMMELSER

FIB 2010:3

Utkom från
trycket
2009-10-06

Försvarens interna bestämmelser om användande av försöksdjur vid sjukvårdsutbildning;

beslutade den 27 september 2010.

Försvarens föreskriver följande.

Inledande bestämmelser

1 § Vid användande av försöksdjur inom Försvarens ska djurskyddslagen (1998:534) med följdföreskrifter följas. Försvarens interna bestämmelser kompletterar bestämmelserna i djurskyddslagen med följdföreskrifter och har samma syfte som lagen.

Definitioner

2 § I dessa bestämmelser avses med

- 1. utbildning:* alla de teoretiska och praktiska moment som ingår i utbildnings- och övningsverksamhet och som har anknytning till användandet av sövda försöksdjur,
- 2. godkänd föreståndare:* den person som enligt 20 § djurskyddslagen är ansvarig för försöksdjursverksamheten,
- 3. centralt ansvarig veterinär:* den veterinär som enligt 20 § djurskyddslagen ger råd och anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas,

4. *försöksledare*: den av Försvarsmedicincentrum (FömedC) utsedde person som är ansvarig för djurförsöken,
5. *lokalt medicinskt ansvarig läkare*: den läkare som godkänts av FömedC att vara medicinskt ansvarig, och
6. *lokalt ansvarig veterinär*: den veterinär som godkänts av FömedC att vara veterinärmedicinskt ansvarig.

Tillämpningsområde

3 § Dessa bestämmelser gäller för sjukvårdsutbildning med sövda försöksdjur där Försvarsmakten är utbildningsanordnare.

Tillstånd för övning

4 § Utbildning med sövda försöksdjur får endast genomföras efter tillstånd av FömedC. Ett förband som önskar genomföra utbildning med försöksdjur ska ansöka om tillstånd för utbildningen på det sätt som FömedC bestämmer. Av ansökan ska samtliga utbildningsmoment, syfte med övningen och utbildningsmål framgå.

Ett tillstånd enligt första stycket får förenas med villkor för användandet.

Syfte med utbildningen

5 § Sövda försöksdjur får endast användas för utbildning i akut omhändertagande och traumakirurgi. Utbildningen får endast omfatta sådana medicinska behandlingsmetoder som kräver utbildning på sövda försöksdjur och där utbildningsmålet inte kan uppnås med någon alternativ utbildningsmetod.

Målgrupp för utbildningen

6 § Utbildning med sövda försöksdjur får ges till sådan legitimerad sjukvårdspersonal som krävs för att täcka Försvarmaktens behov. Utbildning med sövda försöksdjur får även ges för att täcka ett motsvarande behov hos andra myndigheter vid kriser, olyckor eller liknande om Försvarmakten har tilldelats ett utbildningsansvar.

Trots det som anges i första stycket får även icke legitimerad personal öva akut livräddande åtgärder när detta utgör en del i ett kvalificerat omhändertagande.

Ansvarsförhållanden vid utbildning

7 § Försöksledare, centralt ansvarig veterinär och godkänd föreståndare vid FömedC har övergripande ansvar för försöksdjursverksamheten inom Försvarmakten.

8 § Vid varje utbildningstillfälle med försöksdjur ska det finnas en lokalt medicinskt ansvarig läkare och en lokalt ansvarig veterinär närvarande. Lokalt ansvarig läkare och lokalt ansvarig veterinär ansvarar vid det enskilda utbildningstillfället för att försöksdjursverksamheten står i överensstämmelse med det tillstånd som meddelats av FömedC.

Utbildningskrav

9 § Personer som planerar för eller deltar i utbildning med försöksdjur ska ha genomgått utbildning i den omfattning och med de intervall som FömedC bestämmer.

Typ av utbildningar och utbildningsmoment

10 § Sövda försöksdjur får användas för utbildning i omhändertagande av traumapatienter. Som utbildningsmoment får därvid ingå

1. kirurgi av traumapatienter,
2. intensivvård av traumapatienter före, under och efter eventuellt kirurgiskt ingrepp under sammanlagt högst 24 timmar,
3. medicinsk evakuering av traumapatienter avsedda för intensivvård, och
4. övriga adekvata medicinska vårdåtgärder och ingrepp, i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, som behövs för att uppnå utbildningens mål och syfte.

11 § Sövda försöksdjur får endast tillfogas skador när detta är nödvändigt för att uppnå angivet utbildningsmål. Skador får endast tillfogas på det sätt som lokalt ansvarig läkare och lokalt ansvarig veterinär gemensamt bestämmer. När skador orsakas genom vapenverkan ska den person som ansvarar för vapnet ha erforderlig kunskap om vapnet och dess skadeeffekter.

Lokaler för hållande av försöksdjur

12 § Försöksdjur får endast hållas i lokaler som efter ansökan godkänts av Jordbruksverket. Det åligger det förband som ska genomföra utbildning med försöksdjur att tillse att sådant tillstånd finns.

En ansökan om godkännande enligt första stycket ska upprättas i samråd med FömedC.

Utbildningslokaler

13 § Utbildning med sövda försöksdjur får endast ske i sjukvårdslokaler som disponeras av Försvarmakten. En sjukvårdslokal kan utgöras av fast byggnad, tält, container eller fordon avsett för sjukvårdstransport. Lokalerna ska ha en sådan beskaffenhet och utrustning att försöksdjuren kan skötas på ett djurskyddsmässigt adekvat sätt.

Trots det som anges i första stycket får sövda försöksdjur tillfälligt omhändertas och föras till sjukvårdslokal på annat sätt om detta utgör en del i ett kvalificerat omhändertagande och kan ske under adekvat övervakning enligt 17-18 §§.

Utrustning och läkemedel som används inom humansjukvård

14 § Operationsutrustning, inklusive andningsmasker och slangar för in- och utandningsluft, som används vid utbildning med sövda försöksdjur får endast återanvändas inom humansjukvård om utrustningen kan smittrenas på ett sådant sätt att smittöverföring inte kan ske.

15 § Läkemedel i brutna läkemedelsförpackningar som använts till försöksdjur får inte återanvändas inom humansjukvård.

Adekvat omhändertagande av sövda försöksdjur

16 § Sövda försöksdjur ska i samtliga utbildningsmoment omhändertas på ett sådant sätt att djuret inte känner smärta.

Anestesiövervakning och journalföring

17 § Vid varje utbildningstillfälle med fler än ett sövt försöksdjur ska det för varje enskilt försöksdjur finnas en person som genomför anestesiövervakning under

den lokalt ansvarige veterinärens ansvar. Denna person ska antingen vara veterinärutbildad, narkosläkarutbildad eller sjuksköterskeutbildad med vidareutbildning inom anestesi eller intensivvård.

FömedC kan vid tillståndsgivning enligt 4 § medge att personer med annan utbildningsbakgrund än vad som anges i första stycket får genomföra anestesiövervakning.

Övervakningen ska ske från det att djuret har sövts tills dess att djuret avlivas.

18 § Vid utbildning med sövda försöksdjur ska anestesiövervakning och journalföring utföras i enlighet med FömedC bestämmelser. Efter avslutad utbildning ska journalerna återsändas till FömedC.

Utbildningens avslutande

19 § Utbildning med försöksdjur ska avslutas när målet med utbildningen är uppnått.

Efter avslutad utbildning ska djuren avlivas av lokalt ansvarig veterinär.

Djurkropparna ska omhändertas i enlighet med Jordbruksverkets bestämmelser om befattning med animaliska biprodukter.

Tillsyn

20 § Generalläkaren ansvarar inom Försvarsmakten för offentlig kontroll av djurhälsovården, djursjukvården och djurskyddet.

Denna författning träder i kraft den 20 oktober 2010.

Sverker Göranson

Stefan Ryding-Berg